

**UCHWAŁA NR XIII/76/2019
RADY MIEJSKIEJ W ŚCINAWIE
z dnia 24 lipca 2019 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa
na lata 2019-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 1111) Rada Miejska w Ścinawie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ścinawy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPRZEWODNICZĄCA RADY
M. Zojalska
Monika Zojalska

Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Wsparcie ma na względzie przede wszystkim dobro dzieci, potrzebujących szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych oraz dobro rodziny, będącej podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Ustawodawca zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej podzielił na gminę, powiat i samorząd województwa. Gmina jest pierwszym i kluczowym ogniwem wspierania rodziny. Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należą:

- Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- Finansowanie:
  - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) koszty związane z udzielaniem pomocy, ponoszone przez rodziny wspierające,
  - c) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
    - 1) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie,
  - e) prowadzenie monitoringu dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Gminy Ścinawa jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie, który od 2012 r. realizuje zadania należące do właściwości gminy w obszarze dotyczącym podejmowania działań na rzecz rodziny. Ośrodek podejmuje wszelkie starania, aby rodziny przeżywające trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej uzyskały profesjonalną pomoc i mogły w przyszłości samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego, realizować prawidłowo swoje funkcje.

Rodzina będąca podstawową komórką życia społecznego stanowi najważniejsze środowisko wychowawcze w życiu każdego dziecka. W tym środowisku kształtują się jego postawy, zachowania,

poglądy, system wartości i osobowość. Rodzina oddziałuje zatem w sposób mniej lub bardziej świadomy na dziecko i to od niej głównie zależy, jakim będzie ono człowiekiem w dorosłym życiu. Prawidłowo funkcjonująca rodzina dąży do tego, aby zapewnić dziecku odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego oraz zaspokaja jego podstawowe potrzeby życiowe, w tym potrzebę miłości i poczucia bezpieczeństwa. Jeśli w rodzinie pojawiają się problemy przewyższające możliwości ich rozwiązania przy wykorzystaniu własnych zasobów rodziny, należy uruchomić wsparcie z zewnątrz. Jest to niezwykle istotne, gdyż długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może doprowadzić do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych. Ponieważ rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą komórką społeczną w prawidłowym rozwoju dziecka, to w sytuacji pojawienia się dysfunkcji, należy podjąć wszelkie działania, aby jak najdłużej pozostało ono w naturalnym środowisku domowym.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021 został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie. Stanowi zespół planowanych i kompleksowych działań mających na celu wspieranie rodzin i zapobieganie ich dezintegracji wobec zaistniałej sytuacji kryzysowej, bądź w obliczu pojawienia się w rodzinie mniej lub bardziej złożonych problemów i dysfunkcji. Opracowane w Programie działania pomocowe wymagają wielopłaszczyznowego postrzegania sytuacji osób i rodzin. Natomiast praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska oraz aktywnością członków rodziny, innych osób i instytucji.

Głównym założeniem programu jest wspomaganie rodzin wówczas, gdy pojawiają się w nich problemy, przywracanie im zdolności do prawidłowego funkcjonowania a także zapobieganie sytuacjom, gdy koniecznym staje się zastosowanie zastępczego modelu opieki i wychowania. Zaplanowane w ramach Programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale i na całej rodzinie. Mają zastosowanie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną.

Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności mając na względzie dobro dzieci.

1. Podstawa prawna

Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, a w szczególności:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 1111 ze zm.),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1508 ze zm.),

- 3) Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"
(t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 473 ze zm.),
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 1390 ze zm.),
- 5) Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1030 ze zm.),
- 6) Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 2137 ze zm.),
- 7) Ustawy z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1457 ze zm.),
- 8) Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 2220 ze zm.),
- 9) Ustawy z dnia 07 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 670 ze zm.),
- 10) Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 2134 ze zm.),
- 11) Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1878 ze zm.).

Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021 stanowi kontynuację działań planistycznych zawartych w poprzednim Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 wprowadzonym Uchwałą Nr VIII/118/16 Rady Miejskiej w Ścinawie z dnia 22 marca 2016 r.

Niniejszy Program jest także zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2016-2020 wprowadzonego Uchwałą Rady Miejskiej w Ścinawie Nr XXV/158/2016 z dnia 12.07.2016 r.

Dokument umożliwia ubieganie się o środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym również resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2.Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ścinawa

Ścinawa jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie lubińskim w północnej części województwa dolnośląskiego. Sąsiaduje z gminami wiejskimi Lubin i Rudna (powiat lubiński), gminą miejsko-wiejską Prochowice (powiat legnicki), gminą wiejską Wińsko (powiat wołowski) oraz gminą miejsko-wiejską Wołów (powiat wołowski). W skład Gminy Ścinawa wchodzi miasto Ścinawa, stanowiące centrum administracyjne gminy oraz 19 sołectw: Buszkowice, Chełmek Wołowski, Dąbrowa Środkowa, Dębiec, Dłużyce, Dzieszław, Dziewin, Jurcz, Krzyżowa, Lasowice, Parszowice, Przychowa,

Redlice, Ręszów, Sitno, Turów, Tymowa, Wielowieś, Zaborów oraz 2 miejscowości bez statusu sołectwa: Grzybów i Dąbrowa Dolna.

2.1. Struktura demograficzna i bezrobocie

Dane dotyczące liczby ludności na terenie Miasta i Gminy Ścinawa zostały ujęte w poniższej tabeli:

Tabela 1. Liczba mieszkańców Ścinawy w latach 2016-2018 (stan na dzień 31 XII danego roku).

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Miasto Ścinawa	5.405	5.350	5.260
Obszar wiejski	4.329	4.290	4.257
Ogółem	9.734	9.640	9.517

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych UMiG Ścinawa.

Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa systematycznie spada – od 9.734 osób w 2016 roku do 9.517 osób w 2018 roku. Zmniejsza się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym a zwiększa się liczba osób starszych. Według danych Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa na dzień 31.12.2018 r. liczba dzieci w przedziale wiekowym 0-6 lat wynosiła 618, w wieku 7-18 lat było to 1.128 mieszkańców, w wieku produkcyjnym 19-59 lat było 5.416 osób, natomiast w wieku powyżej 60 lat liczba mieszkańców wynosiła 2.355 osób.

Sytuacja gospodarcza w regionie wpływa pozytywnie na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubinie, liczba osób bezrobotnych w gminie Ścinawa wyraźnie zmniejszyła się z 346 osób w 2016 roku do 268 osób w 2018 roku. Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, gdzie po spadku w tej grupie bezrobotnych zanotowanym w 2017 r. (164 bezrobotne), nastąpił wzrost w 2018 r. (174 osoby). Dane szczegółowe na temat bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych z terenu Miasta i Gminy Ścinawa w latach 2016-2018
(stan na dzień 31 XII danego roku).

Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		2018 r.	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie, w tym:	346	194	273	164	268	174
• osoby zamieszkujące na wsi	160	81	131	78	121	74
• osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (m.in. długotrwale bezrobotne, do 30 r.ż., pow. 50 r.ż., niepełnosprawne,)	301	171	239	146	235	156
• w tym osoby długotrwale bezrobotne	301	171	153	95	151	99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP w Lubinie.

Na koniec 2018 roku łącznie 238 osób pozostających bez pracy w gminie znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym 156 kobiet oraz 151 osób długotrwale bezrobotnych. W porównaniu z 2016 rokiem zanotowany spadek stanowi o połowę w przypadku osób długotrwale bezrobotnych (z 301 w 2016 r. do 151 w 2018 r.).

2.2. Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie w 2018 roku na

podstawie decyzji administracyjnych przyznano świadczenia 354 osobom. Pomocą w formie pieniężnej i niepieniężnej objęto 278 rodzin oraz 510 osób w tych rodzinach. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie zarejestrował spadek liczby osób objętych wsparciem w ramach pomocy społecznej w poszczególnych latach, tj. z 451 w 2016 r. do 354 w 2018 r. (tabela 3).

Tabela 3. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z terenu Miasta i Gminy Ścinawa w latach 2016-2018 (stan na dzień 31 XII danego roku).

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	451	411	354
Liczba rodzin	326	306	278
w tym na wsi	136	125	112
Liczba osób w rodzinach	688	579	510

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Wpływ na zmniejszenie się liczby beneficjentów pomocy społecznej, oprócz zmian na rynku pracy, miała realizacja rządowego programu "500 plus" począwszy od 01 kwietnia 2016r. Przyznawane w ramach tego programu świadczenie wychowawcze przyczyniło się do poprawy sytuacji materialnej rodzin, które dotychczas korzystały ze świadczeń pomocy społecznej. Tabela nr 4 przedstawia liczbę rodzin i dzieci z terenu Miasta i Gminy Ścinawa objętych pomocą w formie świadczenia wychowawczego.

Tabela 4. Liczba rodzin i dzieci z terenu Miasta i Gminy Ścinawa objęta pomocą w ramach rządowego programu „500 plus” w latach 2016-2018 (stan na dzień 31 XII danego roku).

Wyszczególnienie	2016 r.	2017r.	2018r.
Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia wychowawczego,	615	600	570

tj. „500 plus“			
Liczba dzieci objętych pomocą w postaci świadczenia wychowawczego, tj. „500 plus“	975	939	874
Liczba rodzin, którym świadczenie wychowawcze wypłacano w naturze z uwagi na marnotrawienie środków	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przewiduje możliwość zamiany świadczenia wychowawczego otrzymywanego w formie pieniężnej na pomoc o charakterze rzeczowej, w sytuacji, gdy osoba uprawniona do świadczenia marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem. Każde zgłoszenie do ośrodka pomocy społecznej jest niezwłocznie weryfikowane przez pracowników M-GOPS w Ścinawie.

W okresie realizacji programu rządowego „500 plus” do końca 2018r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie nie wystąpił przypadek zamiany wypłaty świadczenia wychowawczego na pomoc rzeczową (np. żywność, ubrania, leki, potrzeby związane z dziećmi).

Analizując przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną zauważa się, że głównym problemem, z powodu którego udzielono wsparcia w latach 2016-2018 było ubóstwo, będące bardzo często następstwem bezrobocia oraz innych czynników, takich jak: niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, niezaradność życiowa. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Przyczyny ubiegania się o pomoc – liczba osób/rodzin z terenu Miasta i Gminy Ścinawa w latach 2016-2018 (stan na dzień 31 XII danego roku).

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		2018	
	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi
Ubóstwo	214	89	168	71	155	65
Bezdomność	19	5	13	3	12	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	12	20	10	22	10
Bezrobocie	116	46	87	41	74	33

Niepełnosprawność	106	39	119	44	104	39
Długotrwała lub ciężka choroba	112	43	104	39	111	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	38	17	28	11	32	13
• rodziny niepełne	26	9	21	6	27	8
▪ rodziny wielodzietne	12	8	7	5	5	4
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	3	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	1	3	0	3	0
Alkoholizm	16	5	9	2	6	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Z danych przedstawionych w tabeli nr 5 wynika, iż wśród powodów korzystania z pomocy poza ubóstwem dominują: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oznaczająca brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych oraz niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią istotną, choć niedominującą część klientów pomocy społecznej. Przeważają tutaj rodziny niepełne. Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie zauważają, iż nadal, pomimo malejącej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, zdarzają się sytuacje, gdy występują zaniedbania wobec dzieci. Wówczas kierowana jest do rodzin dodatkowa pomoc. W ciągu ostatnich kilku lat wzrosła liczba rodzin, które korzystają ze wsparcia w postaci niepieniężnej w formie pracy socjalnej, mającej na celu wzmacnianie lub odzyskiwanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Pracownicy socjalni są często pierwszymi osobami mającymi kontakt z rodziną w środowisku poprzez wywiad środowiskowy dokonują diagnozy problemów i konstruują działania naprawcze, jeśli sytuacja w rodzinie tego wymaga.

Tabela 6. Liczba rodzin z terenu Miasta i Gminy Ścinawa objęta pracą socjalną w latach 2016-2018 (stan na dzień 31 XII danego roku).

Wyszczególnienie	2016 r.		2017r.		2018r.	
	liczba rodzin	w tym na wsi	liczba rodzin	w tym na wsi	liczba rodzin	w tym na wsi
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	791	488	812	326	1031	478

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Z danych przedstawionych w tabeli nr 6 wynika, iż liczba osób, którym udziela się wsparcia w ramach pracy socjalnej systematycznie wzrasta. W 2018 r. pracą socjalną objęto 1031 rodzin. Wspomagano je w pokonywaniu problemów dnia codziennego, motywowano do zmiany postaw biernych na aktywne, doradzano i wspierano w związku z pojawieniem się przeszkód, z którymi beneficjenci nie mogli sobie poradzić przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości.

2.3. Asystent rodziny

Od 2012 r. ważną rolę w procesie wspierania rodziny pełni asystent rodziny. Kierowany jest on do rodzin, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, nieprawidłowości w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny przydzielony zostaje do pracy z rodziną, aby zapobiegać sytuacjom, gdy dzieci należy odebrać rodzicom biologicznym oraz w celu dążenia do przywrócenia władzy rodzicielskiej rodzicom, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej.

W 2018 roku na terenie Miasta i Gminy Ścinawa objęto pomocą asystenta rodziny łącznie 17 rodzin. Praca asystenta z rodziną w 2018 roku prowadzona była wyłącznie na podstawie postanowień sądowych. W tym samym roku zakończono pracę z 5 rodzinami z uwagi na osiągnięcie założonych celów. Szczegółowe dane dotyczące rodzin objętych asystenturą przedstawiono w tabeli nr 7.

Tabela 7. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny na terenie Miasta i Gminy Ścinawa w latach 2016-2018 (łącznie w danym roku).

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny łącznie w danym roku, w tym:	18	18	17

• liczba rodzin, z którymi asystent pracował na wniosek pracownika socjalnego	13	10	5
• liczba rodzin, zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	5	8	12
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę w danym roku, w tym:	7	4	5
• ze względu na osiągnięcie celów	6	2	4
• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	2	0
• ze względu na brak efektów pracy	1	0	0
• ze względu na zmianę metod pracy	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Asystent rodziny w ramach swoich obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udziela wsparcia m.in. w zakresie zdobywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania prawidłowych relacji rodzinnych, podnoszenia kompetencji społecznych, właściwego wypełniania ról, umiejętności dysponowania domowym budżetem, rozwiązywania problemów wychowawczych i innych, poszukiwania pomocy u specjalistów, nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz odbudowywania więzi rodzinnych.

Od dnia 1 stycznia 2017r. zakres zadań asystenta rodziny został rozszerzony z uwagi na nałożenie na asystenta obowiązków wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa określa m.in. uprawnienie do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Do zadań asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem” należy wsparcie emocjonalne, informacyjne, doradcze. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. To rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Asystent rodziny koordynuje opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie do różnych podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Tabela 8. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł przyznane w Gminie Ścinawa w związku z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w latach 2017-2018.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.
Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia	0	2
i	0	2
Kwota udzielonej pomocy ogółem	0	8.000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów w rodzinach poprzez połączenie pracy socjalnej ze wsparciem asystenta rodziny. Efekty tej pracy są zauważalne, gdyż zmniejsza się liczba rodzin, które korzystają z pomocy społecznej z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych. Zdarza się jednak, że objęcie rodziny usługą asystenta rodziny oraz praca instytucji na rzecz rodzin nie zawsze przynosi zamierzone cele. Wówczas może zachodzić konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta zostaje im ograniczona, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną.

2.4. Piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną, umożliwiając powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Piecza zastępcza przygotowuje również dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia. Uczy pokonywania trudności życiowych oraz nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zdobywania umiejętności społecznych. Zaspokajają potrzeby emocjonalne dzieci (bytowe, zdrowotne, edukacyjne, kulturalno-rekreacyjne).

Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej. Dziecko może zostać objęte pieczą zastępczą do osiągnięcia pełnoletności. Po jej osiągnięciu może również przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, jednak pod warunkiem dalszego kształcenia się, nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Pobyt dziecka w pieczy zastępczej powinien mieć charakter czasowy i prowadzić do zmiany sytuacji prawnej dziecka.

2. 4.1. Rodzinną pieczę zastępczą tworzą:

a) rodzina zastępcza:

- **spokrewniona**, którą tworzą małżonkowie lub osoba pozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- **niezawodowa** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- **zawodowa** – w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna, a także rodzinny dom dziecka oraz rodziny pomocowe (forma pomocy dla rodzin zastępczych realizowana w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą, na wniosek rodziny zastępczej).

b) rodzinny dom dziecka.

2.4.2. Instytucjonalną pieczę zastępczą tworzą:

- **placówki opiekuńczo-wychowawcze** prowadzone przez powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Wśród nich znajdują się placówki typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego,
- **regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze,**
- **interwencyjne ośrodki preadopcyjne.**

Na podstawie danych zawartych w tabeli 9 zauważa się, iż w latach 2016-2018 wzrosła liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy Ścinawa umieszczonych w pieczy zastępczej z 13 osób w 2016 roku do 21 osób w 2018 roku.

Tabela 9. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej z terenu Miasta i Gminy Ścinawa w latach 2016-2018 (łącznie w danym roku).

Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:	4	4	12
• rodzina zastępcza spokrewniona	3	3	6
• rodzina zastępcza niezawodowa	1	1	4

• rodzina zastępcza zawodowa	0	0	0
• rodzinny dom dziecka	0	0	2
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej (w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego prowadzonych przez Powiat Lubiąński: „Bajka“ w Lubinie, „Przystań“ w Składowicach“, „Przyszłość“ w Raszkówce).	9	5	9
Łączna liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	13	9	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% w drugim roku pobytu w pieczy zastępczej,
- c) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniżej przedstawiono koszty poniesione przez Gminę Ścinawa za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2018.

Tabela 10. Koszty poniesione przez Gminę Ścinawa za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2018.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Opłata gminy za pobyt w pieczy zastępczej rodzinnej	19.916,20	26.182,27	28.353,86
Opłata gminy za pobyt w pieczy zastępczej instytucjonalnej	104.008,82	70.654,51	59.176,87
Koszt współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej ogółem	123.925,02	96.836,78	87.530,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Ścinawie.

Na podstawie analizy danych zawartych w tabeli 10 zauważa się, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej są wysokie. Ma to związek ze zwiększającym się udziałem procentowym w kosztach, w zależności od długości okresu pobytu dzieci w pieczy zastępczej, ale również ze wzrostem kosztów związanych z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej. Do wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej należą m.in.: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka umieszczonego w pieczy i inne.

3. Analiza SWOT

W związku z opracowaniem Programu Wsparcia Rodziny Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2019-2021 dokonano analizy SWOT poprzedniego programu obowiązującego na lata 2015-2018 (tabela nr 11). Pozwoliło to zidentyfikować mocne i słabe strony lokalnego systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a także umożliwiło wskazanie szans i zagrożeń, jakie mogą wystąpić w kolejnych latach realizacji programu.

Tabela 11. Analiza SWOT.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.</i> • <i>Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.</i> • <i>Realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.</i> • <i>Działalność Miejsko-Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.</i> • <i>Działalność Gminnej Komisji Problemów Alkoholowych w Ścinawie.</i> • <i>Przestrzeganie obowiązujących aktów prawnych, realizacja programów rządowych, innych programów i strategii.</i> • <i>Dobrze działające instytucje w obszarze</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego. • Niska świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej. • Niska świadomość w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. • Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowych. • Słaba motywacja wśród klientów pomocy społecznej do skorzystania z pomocy psychologicznej, terapeutycznej. • Brak psychologa działającego przy Miejsko-

M. G. G.

<p><i>pomocy społecznej.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Współpraca pomiędzy instytucjami działających na rzecz rodziny M-GOPS w Ścinawie (placówki oświatowe (nauczyciele, pedagogi, psycholog, służba zdrowia, przedstawiciele policji, kuratorzy sądowi, przedstawiciele GKRPA w Ścinawie, organizacje pozarządów i inne).</i> • <i>Wieloletnie doświadczenie pracy interdyscyplinarnej na rzecz rodzin (w tym rodzin z dziećmi) służb społecznych i instytucji działające na poziomie lokalnym.</i> • <i>Wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji pracujących na rzecz rodzin z dziećmi.</i> • <i>Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności podejmowania działań na rzecz rodziny i osób (pracownicy socjalni, asystent rodziny).</i> • <i>Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo -wychowawczymi przez asystenta rodziny.</i> • <i>Oferta pomocowa, w tym specjalistyczna dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo -wychowawcze.</i> • <i>Dobre zaplecze edukacyjne i sportowe na terenie Miasta i Gminy Ścinawa.</i> • <i>Pozalekcyjna działalność szkół na terenie Miasta i Gminy Ścinawa, funkcjonowanie szkolnych świetlic.</i> • <i>Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dzieciom poprzez zajęcia i wycieczki oferowane przez Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie (również w czasie ferii i</i> 	<p>Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak w gminie grup i placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją, jak np. świetlice terapeutyczne. • Niechęć i brak motywacji rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi i innymi problemami do korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego. • Bierna postawa rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. • Niska motywacja rodziców biologicznych do zmian prowadzących do odzyskania dzieci. • Niewystarczająca baza lokalowa instytucji działającej na rzecz rodziny tj. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie. • Brak w gminie żłobka. • Osłabienie więzi rodzinnych i społecznych. • Przenoszenie złych wzorców zachowań z rodziców na dzieci. • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu, np. Szkoły, nauczyciela, osoby starszej. • Niewystarczający w gminie poziom koordynacji działań instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież. • Niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej oraz wsparcia. • Niewystarczająca skala działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno – szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. • Brak w gminie placówki terapeutycznej dla
---	---

<p>wakacji), zajęcia proekologiczne prowadzone w Regionalnym Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Dziewinie.</p>	<p>osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Działalność szkolnego Schroniska Młodzieżowego „Pałacyk“ w Ścinawie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak w środowisku lokalnym „ animatorów kultury“ czyli osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży (np. klubów i stowarzyszeń sportowych).</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych i inicjatywach lokalnych o charakterze integracyjnym i sprzyjającym podnoszeniu kompetencji społecznych oraz umożliwiających budowanie dobrych wzorców i spędzanie czasu wolnego przez członków rodziny.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pomoc finansowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w ramach systemu pomocy społecznej (świadczenia pieniężne i niepieniężne).</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyuczona bezradność, roszczeniowa postawa rodziców wobec rozwiązywania problemów występujących w rodzinie w stosunku do pracowników pomocy społecznej.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Przyznawanie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczenia wychowawczego „500 plus“.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba osób nieradzących sobie z problemami dnia codziennego, w stosunku do których istnieje potrzeba objęcia pracą socjalną a w razie konieczności uruchomienia działań interdyscyplinarnych.
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Przyznawanie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Modernizowanie placów zabaw i tworzenie nowych miejsc spędzania czasu dla rodzin z dziećmi.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bezpłatna komunikacja o zasięgu gminnym i powiatowym.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Utworzenie w M-GOPS w Ścinawie Działu Wspierania Rodziny.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zabezpieczenie w budżecie Gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.</i> 	

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej. • Podnoszenie świadomości społecznej w obszarze funkcjonowania rodziny poprzez edukację, kampanie społeczne, wydarzenia plenerowe. • Wykorzystanie potencjału i zasobów instytucji działających na rzecz rodziny. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Efektywna współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny. • Udział rodzin w działaniach integrujących w środowisku lokalnym. • Wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny. • Możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów w obszarze wspierania rodziny. • Realizacja rządowych programów adresowanych do rodzin. • Upowszechnianie informacji w środowisku na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, również na temat pracy asystenta rodziny. • Zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie. • Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i psychologicznej. • Rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z aktywnych form spędzania czasu. • Duży potencjał organizacji pozarządowych działających w gminie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne. • Rosnąca liczba wieloprotblemowych rodzin. • Rozwój patologii społecznych, takich jak: agresja, przemoc, dewastacja, uzależnienia od alkoholu i innych substancji • Postępowanie zjawiska osłabienia więzi międzypokoleniowych i autorytetu rodziny. • Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje. • Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie czasu wolnego. • Potrzeba zapewnienia warunków lokalowych M-GOPS w Ścinawie sprzyjających realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Powyższa analiza SWOT została przygotowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie: Kierownika M-GOPS w Ścinawie, Zastępcy Kierownika M-GOPS w Ścinawie (nadzorującego pracę działu pomocy społecznej i wspierania rodziny), pracowników socjalnych na co dzień pracujących z rodziną oraz asystenta rodziny. Monitoring podejmowanych działań i spraw związanych z pomocą społeczną, sprawozdawczość w obszarze pomocy wspierania rodziny i pomocy społecznej a także znajomość występowania problemów, z którymi borykają się rodziny objęte wsparciem tutaj. Ośrodek pozwoliły na charakterystykę przedstawionych w tabeli nr 11 mocnych i słabych stron, jak również szans i zagrożeń w obszarze dotyczącym funkcjonowania rodziny.

4. Odbiorcy programu.

Adresatami Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 są przede wszystkim rodziny i dzieci zamieszkujące na terenie Miasta i Gminy Ścinawa, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawcze. Program adresowany jest także do rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej i rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską, lub które zostały tej władzy pozbawione. Adresatami są również rodziny potrzebujące wsparcia służb społecznych i instytucji pracujących na rzecz rodziny w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci, w tym rodziny zagrożone kryzysem i będące w kryzysie oraz dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5. Cele programu, zadania i sposób realizacji celów szczegółowych.

Celem głównym programu jest *rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin z terenu Miasta i Gminy Ścinawa, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych a także wzmacnianie rodzin oraz tworzenie dobrych warunków do życia i rozwoju dzieci.*

Realizacja tak sformułowanego celu głównego wymaga wdrożenia wyznaczonych celów szczegółowych oraz realizacji określonych kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie tabelarycznej, gdzie uwzględniono także realizatorów poszczególnych zadań i źródła finansowania.

Cele szczegółowe:

- 1) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- 2) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez działania profilaktyczne w rodzinach zagrożonych dysfunkcją, sprzyjających umacnianiu rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

3) Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych i podejmowanie działań mających na celu przezwycięzenie sytuacji kryzysowej w rodzinie oraz poprawę jakości życia dzieci w rodzinie.

Tabela 12. Cele programu.

Cel 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.	
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie wychowawcze, stypendia i zasiłki szkolne i inne). • Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach. • Realizacja programów rządowych z zakresu polityki społecznej. • Wydawanie Karty Dużej Rodziny.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej. • Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób objętych dożywianiem. • Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych ze szczególnym uwzględnieniem osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego. • Liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny.
Realizatorzy i partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. • Zespół Placówek Oświatowych w Ścinawie. • Szkoła Podstawowa w Tymowej. • Placówki oświatowe spoza terenu Gminy, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Miasta i Gminy Ścinawa. • Urząd Miasta i Gminy Ścinawa.
Okres realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • 2019-2021
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne, środki zewnętrzne

Cel 2: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez działania profilaktyczne w rodzinach zagrożonych dysfunkcją, sprzyjających umacnianiu rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz rodzin, w których wystąpiły problemy opiekuńczo-wychowawcze a także analiza zjawisk powodujących ubieganie się o pomoc. • Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu rodziny. • Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji poprzez podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej. • Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny (placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, policja, stowarzyszenia i inne instytucje). • Zapewnienie rodzinom dostępu do specjalistycznej pomocy (pedagogicznej, psychologicznej, prawnej, medycznej). • Utrzymywanie i rozwijanie oferty wsparcia dla rodzin, w których są dzieci niepełnosprawne.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny udzielania pomocy przez M-GOPS w Ścinawie. • Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych M-GOPS w Ścinawie. • Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną. • Liczba osób zgłoszonych przez pracownika socjalnego do podjęcia działań przez GKRPA w Ścinawie /wywodzących się z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi/. • Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie /wywodzących się z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi/. • Liczba osób, które podjęły i ukończyły terapię. • Liczba założonych Niebieskich Kart ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi. • Liczba spotkań grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje podejmowanych działań we współpracy z instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny. • Rodzaje pomocy specjalistycznej, z których skorzystały osoby i rodziny pozostające w kryzysie. • Liczba rodzin i dzieci z niepełnosprawnością, które korzystają ze specjalistycznych usług opiekuńczych w placówkach wsparcia dziennego, w ośrodkach wsparcia.
Realizatorzy i partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. • Placówki oświatowe z terenu Miasta i Gminy Ścinawa. • Placówki oświatowe spoza terenu Gminy, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Miasta i Gminy Ścinawa. • Komisariat Policji w Ścinawie. • Komenda Powiatowa Policji w Lubinie. • Kuratorzy Sądowi. • Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ścinawie. • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ścinawie. • Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie. • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie. • Urząd Miasta i Gminy Ścinawa. • Stowarzyszenia, fundacje, organizacje pozarządowe.
Okres realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • 2019-2021
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne, środki zewnętrzne

Cel 3: Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych i podejmowanie działań mających na celu przezwycięzenie sytuacji kryzysowej w rodzinie oraz poprawę jakości życia dzieci w rodzinie.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie metod pracy z rodziną. • Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. • Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny w rodzinach z dzieckiem
--	--

<p>Kierunki działań</p>	<p>niepełnosprawnym oraz wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział pracowników socjalnych asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną. • Praca z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. • Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny. • Zapewnienie możliwości spędzania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez działania o charakterze sportowo-rekreacyjnym i kulturalno-oświatowym oraz aktywnych form wypoczynku. • Organizowanie i rozwijanie dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi grup wsparcia środowiskowego. • Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. • Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, w której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego. • Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. • Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny. • Współpraca z kordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. • Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.
<p>Wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych. • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (z uwzględnieniem liczby rodzin objętych asystenturą z postanowienia sądowego oraz na wnioski pracownika socjalnego). • Liczba szkoleń i konferencji, w których uczestniczyli pracownicy socjalni i asystent rodziny w zakresie pracy z rodziną. • Organizowanie porad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy M-GOPS w Ścinawie a instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze rodziny.

Handwritten signature

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób i rodzin objętych wsparciem w ramach utworzonych grup wsparcia działających w środowisku. • Liczba interwencji podejmowanych w środowisku przez pracowników socjalnych w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci. • Liczba i rodzaje działań podejmowanych w celu zagospodarowania czasu wolnego dzieciom oraz lokalnych inicjatyw adresowanych do rodziny. • Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. • Liczba rodzin, które odzyskały prawo do opieki nad dzieckiem. • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. • Finansowanie pobytu przez Gminę Ścinawa kosztów poniesionych w związku z umieszczeniem i pobytem dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej). • Liczba wychowanków pieczy zastępczej, którzy otrzymali lokal mieszkalny przydzielony z komunalnych zasobów mieszkaniowych gminy. • Liczba rodzin monitorowanych przez pracowników socjalnych po zakończeniu pracy asystenta z rodziną. • Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną w ramach współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. • Liczba spotkań Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, w których uczestniczyli pracownicy M-GOPS w Ścinawie.
Realizatorzy i partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. • Placówki oświatowe z terenu Miasta i Gminy Ścinawa. • Placówki oświatowe spoza terenu Gminy, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Miasta i Gminy Ścinawa. • Komisariat Policji w Ścinawie. • Komenda Powiatowa Policji w Lubinie. • Kuratorzy Sądowi. • Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ścinawie. • Miejsko-Gminne Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie. • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	<p>w Ścinawie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie. • Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie. • Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Pałacyk“ w Ścinawie. • Urząd Miasta i Gminy Ścinawa. • Stowarzyszenia, fundacje, organizacje pozarządowe.
Okres realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • 2019-2021
Źródło finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne, środki zewnętrzne

6. Zakładane rezultaty podjętych działań.

W wyniku przeprowadzonych kompleksowych działań, realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celów szczegółowych ujętych w Programie Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 zakłada się, że stworzone zostaną warunki do skutecznej pomocy rodzinie będącej w kryzysie. Przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- poszerzenie wiedzy instytucji na temat rodzin wymagających pomocy,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poprawa jakości funkcjonowania rodziny,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa socjalnego rodzin, zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
- dobór form pomocy dostosowanych do potrzeb rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- zminimalizowanie negatywnych zjawisk w obszarze funkcjonowania rodziny,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- zintegrowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych

relacji rodzinnych,

- minimalizowanie zjawiska wykluczenia społecznego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa rodziców.

Ponadto zakłada się, że środowiskowe oddziaływanie na rodzinę, promowanie prawidłowych wzorców rodziny wpłynie na eliminowanie negatywnych wzorców na osoby młode. Inicjatywy podejmowane w środowisku lokalnym na rzecz dziecka i rodziny spowodują większą integrację rodzin, zachęcą do wspólnego spędzania czasu rodziców z dziećmi. Kompleksowe wsparcie, które otrzymają rodziny spowoduje niwelowanie dysfunkcji i nastąpi wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Osiągnięcie rezultatów odbędzie się poprzez rozwijanie i pogłębianie współpracy pomiędzy podmiotami i instytucjami oddziałującymi w obszarze funkcjonowania rodziny. W ten sposób ograniczona zostanie liczba dzieci, które zostaną umieszczone w pieczy zastępczej. Nastąpi reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego. Poprzez monitorowanie sytuacji rodzin pracownicy socjalni M-GOPS w Ścinawie będą mieli możliwość dokonania szybkiej diagnozy sytuacji rodzin dotkniętych kryzysem a podjęte w związku z tym działania wpłyną na wzrost poczucia bezpieczeństwa rodzin i dzieci w sferze socjalno-bytowej.

7. Realizatorzy i partnerzy Programu

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 będzie realizowany przez samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje i instytucje funkcjonujące w obszarze rodziny oraz inne podmioty mające kontakt z dzieckiem i rodziną, zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie,
- Zespół Placówek Oświatowych w Ścinawie,
- Szkoła Podstawowa w Tymowej,
- Placówki oświatowe spoza terenu Gminy,
- Komisariat Policji w Ścinawie,
- Komenda Powiatowa Policji w Lubinie,
- Sąd Rejonowy w Lubinie,
- Kuratorzy Sądowi (zawodowi i społeczni),
- Miejsko-Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ścinawie,
- Miejsko-Gminne Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ścinawie,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie,
- Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Pałac” w Ścinawie,
- Urząd Miasta i Gminy Ścinawa,
- Stowarzyszenia, fundacje, organizacje pozarządowe,
- inne podmioty funkcjonujące w obszarze rodziny.

Koordinatorem Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

8. Źródła finansowania, monitoring i ewaluacja

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 będzie finansowany z budżetu samorządu gminnego, dotacji zewnętrznych oraz innych źródeł finansowania przewidzianych prawem.

W celu realizacji założeń programowych stosowane zostaną mechanizmy finansowe pozwalające na możliwie najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych celów.

Źródłem finansowania zadań ujętych w Programie będą środki własne Gminy przeznaczone na realizację działań na rzecz wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać także dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny.

Nieodłącznym elementem Programu jest monitoring i ewaluacja, które mają służyć sprawdzeniu, czy zakładane rezultaty i planowane działania zostały zrealizowane. Monitoring programu będzie prowadzony stale w całym okresie realizacji Programu. W razie konieczności umożliwi to podejmowanie bieżących działań korygujących.

Wdrażanie poszczególnych zadań uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych realizatorów. Program ma charakter otwarty i będzie w zależności od potrzeb aktualizowany. Pozyskiwane w trakcie realizacji dane statystyczne będą analizowane i zostaną wykorzystane w celu sprawdzenia efektywności podejmowanych działań.

Podsumowanie

Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 zakłada rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin z terenu Miasta i Gminy Ścinawa, który ma na celu sprzyjanie prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.

Działania pomocowe, skierowane do rodzin w ramach Programu, wymagają wielopłaszczyznowego postrzegania sytuacji osób i rodzin, interdyscyplinarnych rozwiązań i ścisłej współpracy instytucji

i podmiotów funkcjonujących w obszarze rodziny.

Wsparcie rodziny, udzielone w związku z realizacją założeń programowych, ma charakter profilaktyczny. Program zakłada stworzenie rodzinie takich możliwości, dzięki którym rodzice uzyskają kompleksowe wspomaganie w niezbędnym zakresie, jednak z zachowaniem pierwszeństwa do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Oferowana w Programie pomoc, ukierunkowana jest przede wszystkim na wskazanie rodzinie możliwości wykorzystania jej własnych zasobów, aktywności i wewnętrznego potencjału w obliczu zaistniałej sytuacji kryzysowej.

Przewidywanym rezultatem Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Ścinawa na lata 2019-2021 będzie rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie na szczeblu lokalnym. Wdrożenie zaplanowanych działań może zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. W konsekwencji powinna nastąpić poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych kryzysem.

Zakłada się, że realizacja założeń programowych przyczyni się do zminimalizowania liczby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Tak opracowany system wsparcia rodziny sprzyja ograniczeniu patologii społecznych, zapobiega zjawisku marginalizacji oraz wykluczenia społecznego.

WICEPRZEWODNICZĄCA RADY

Monika Żogałska
Monika Żogałska